

# ZAKAJ JE RETORIKA POMEMBNA ZA BRALNO PISMENOST?

---

Prof. dr. Igor Ž. Žagar  
Pedagoški inštitut (U. v Mariboru in U. na Primorskem)  
E-naslov: [igor.zzagar@gmail.com](mailto:igor.zzagar@gmail.com)  
WWW: [www.igorzagar.net](http://www.igorzagar.net)

# RETORIKA IN BRALNA PISMENOST

- Retorika ni umetnost lepega, tekočega, a pogosto praznega govorjenja (kot zmotno ugotavlja tudi SSKJ), temveč spretnost učinkovitega prepričevanja in učinkovitega strukturiranja besedila (oz. govora). Prav to, namreč, kako besedilo strukturirati, kako besedilo je strukturirano in na kaj moramo biti pozorni pri branju, analizi in interpretaciji besedila (govora), so temeljna lastnost uspešne bralne pismenosti, obenem pa osnova retorike (ne, to niso vaje za pravilno izgovorjavo, odpravo treme in obvladovanje telesa!).

# RETORIKA IN BRALNA PISMENOST

- Ker je retorika obvezni izbirni predmet v devetletki, torej (izbirni) predmet, ki ga morajo ponuditi vse osnovne šole, bi napotke in rešitve za izboljševanje bralne pismenosti lahko in morali iskati prav tu, pri pouku retorike.
- Številne napotke, ki jih je mogoče uporabiti tudi pri drugih predmetih je mogoče najti v:  
Tatjana Zidar Gale, Igor Ž. Žagar, Janja Žmavc, Vladimir Pirc, *Retorika, Uvod v govorniško veščino* (učbenik za 9.razred osnovne šole), Ljubljana: iz, 2006.



# RETORIKA IN/NI SLOVENŠČINA

- Da bi bilo to mogoče pa moramo najprej razrešiti nekaj temeljnih in trdovratnih nesporedumov in zmot, predvsem tistega o slovenščini in retoriki (natančneje o pouku slovenskega jezika in o pouku retorike).
- Namreč, retorika ni stvar slovenščine, ali natančneje, pouk retorike ni zajet že v pouku slovenščine!

# RETORIKA IN/NI SLOVENŠČINA

- Zakaj? Oglejmo si nazoren primer (ki pa ni edini ...).

# ZMOTE O RETORIKI V OSNOVNOŠOLSKIH UČBENIKIH

- (Odlomek iz učbenika za 5. razred devetletke, 1. poglavje: *Tekmovanje v retoričnih spretnostih*):
  - “Vsi radi tekmujemo in zmagujemo. Pa čeprav gre samo za ježevo mast ali pa za vejice in pike. Proti koncu šole so na sporedu kvizi o vsem. Tudi o tem, kdo bolje pozna slovenščino.”
1. zmota: retorika ni slovenščina (kot si slovenisti pogosto predstavljajo in tako tudi učijo). Lahko pa slovenščini, pouku slovenščine (angleščine, francoščine, nemščine, ...), uspešno priskoči na pomoč. Še zlasti pri strukturiranju branja in pisanja oz. pri strukturiranem učenju branja in pisanja.



# ZMOTE O RETORIKI V OSNOVNOŠOLSKIH UČBENIKIH

- (Odlomek iz učbenika za 5. razred devetletke, 1. poglavje: *Tekmovanje v retoričnih spretnostih-nadaljevanje*):
- “Prva naloga je pred vami! Predstavite znano osebo! Izbirate lahko med športnikom, pevcem, igralcem ali pisateljem.

Špela je izbrala svojo najljubšo pisateljico Kristino Brenkovo. Takoj je začela: “Zelo rada berem. Vsak prosti trenutek izkoristim za branje ...”

Špela je začela na začetku, potem je prišla do jedra in nazadnje do zaključka ...”

2. zmota (tokrat, očitno, slovenistična): lahko desetletnik iz navedenega odlomka razume, kaj je značilno za uvod, jedro in zaključek?

Ne, lahko pa to uspešno razloži (in utrdi) retorika.

# ZMOTE O RETORIKI V OSNOVNOŠOLSKIH UČBENIKIH

- (Odlomek iz učbenika za 5. razred devetletke, 1. poglavje: *Tekmovanje v retoričnih spretnostih-nadaljevanje*):
- “Mi bi odgovorili na vsa tri vprašanja naenkrat!” je rekel Rok.  
“Kako se je začudil voditelj?”

...

Marko, Rok in Katarina so se postavili v vrsto in naredili vlak. Vlak je bil kot kača. Marko, ki je bil prvi na vrsti, je rekel: “Vse mora imeti začetek, jedro in zaključek. Jaz sem začetek, Rok je jedro, Katarina je zaključek.””

3. zmota: lahko podobne ponazoritve, ki razvojno spadajo na raven predšolske vzgoje, pripomorejo k boljši bralni pismenosti desetletnikov? Nikakor, so podcenjujoče in poniževalne, celo škodljive.

Pač pa obilo tehnik in vaj pozna retorika, ki je **obvezni izbirni predmet v devetletki** (na kar se prepogosto in večkrat namerno pozablja).



# ZMOTE O RETORIKI V OSNOVNOŠOLSKIH UČBENIKIH

- In na kakšno opredelitev retorike navedeno poglavje iz osnovnošolskega učbenika napoti učence in učenke?
- Na tole (glej naslednji diapozitiv):

# RETORIKA V SSKJ

- 1. **spretnost, znanje govorjenja, zlasti v javnosti, govorništvo:** prevzela jih je njegova bleščeča retorika; vaditi se v retoriki / študirati retoriko; pravila retorike
- 2. **knjiž. lepo, izbrano, a navadno vsebinsko prazno govorjenje, izražanje; leporečje:** za njegove spise sta značilni gostobesednost in retorika; govornik je zašel v patos in retoriko // govorjenje, izražanje sploh: taka retorika je bolj primerna za pravnika kot za pisatelja
- 3. do 1848 zadnji razred šestletne gimnazije: končati retoriko

# RETORIKA V OŠ

Ni se torej čuditi, da je retorika v osnovni šoli zapostavljena!

Poglejmo, kako lahko retorika pripomore k boljši bralni pismenosti!



# PRVO POMAGALO PRI STRUKTURIRANJU BRANJA:

MREŽA SEDMIH VPRAŠANJ (prvo pomagalo,  
priročno, a začasno in omejeno):

- Kaj (se je zgodilo/je kdo storil)?
- Kdo (je pri tem sodeloval/je to storil)?
- Kje (se je to zgodilo/je to storil)?
- Kdaj (se je to zgodilo/je to storil)?
- Kako (se je to zgodilo/je to storil)?
- Zakaj (se je to zgodilo/je to storil)?
- [S čigavo pomočjo] (se je to zgodilo/je to storil)?
- Mreža sedmih vprašanj učencu/učenki pomaga razviti mrežo pozornosti: mrežo, ki (vnaprej) pove, na kaj mora biti v besedilu pozoren oz. kateri elementi se utegnejo v besedilu najverjetneje pojaviti.

# NAČRT IN RAZPOREDITEV VSEBINE (DISPOSITIO)

- Najpomembnejši prispevek retorike k izboljševanju bralne pismenosti je brez dvoma drugi kanon retorike, druga “govorčeva dolžnost” (kakor pravijo v zgodovini in teoriji retorike), namreč DISPOSITIO ali načrt in razporeditev vsebine.
- To je tisti del retorike, ki pove, kaj spada oz. kaj lahko (z bralčeve perspektive) pričakujemo v uvodu, kaj v jedru in kaj v zaključku. S tem bralca opremi s konceptualno mrežo oz. konceptualnim okvirom, ki olajšujejo procesiranje in razumevanje besedila.



# NAČRT IN RAZPOREDITEV VSEBINE (DISPOSITIO)

- In kakšna sta načrt in razporeditev vsebine, kakor ju tradicionalno uči retorika?
- Takšnale:
  - 1) uvod (*exordium*)
    - pritegnitev pozornosti/naklonjenosti (*captatio benevolentiae*)
    - napoved teme govora/besedila (*propositio*)
    - napoved razdelitve govora/besedila (*partitio*)
  - 2) pripoved (*narratio*)
    - odmik (*digressio*) – fakultativno
  - 3) potrditev, utemeljitev oz. argumentacija (*confirmatio*)
    - odmik (*digressio*) - fakultativno
  - 4) predstavitev in zavrnitev morebitnih nasprotnih argumentov (*refutatio*)
  - 5) sklep, zaključek (*peroratio*)



# UVOD

- 1) uvod (*exordium*)
  - pritegnitev pozornosti/naklonjenosti (*captatio benevolentiae*)
  - napoved teme govora/besedila (*propositio*)
  - napoved razdelitve govora/besedila (*partitio*)

V uvodu skuša pisec (še posebej pa govorec) pritegniti pozornost (in naklonjenost) bralcev oz. poslušalcev. To lahko stori z nastopom (samopredstavitvijo), izbiro teme, izbiro besedišča ... (pritegnitev pozornosti je pomembnejša pri govorih kot pri pisnih besedilih; pisno besedilo, ki ga je bralec vzel v roke, njegovo (bralčevo) pozornost že ima, zdaj se mora truditi le še, da je ne izgubi).

K temu pa pripomoreta prav napoved teme besedila (o čem besedilo sploh govori oz. bo govorilo), predvsem pa (morebitna) napoved razdelitve besedila, kjer pisec pove, kako oz. kje bo o čem pisal (npr.: najprej bom opredelila, kaj x je, nato bom povzela, kje in kako se x dandanes uporablja, zatem bom pokazala, kako bi se x dejansko moral uporabljati, v nadaljevanju bom predstavila nekaj najbolj tipičnih ugovorov, nasprotovanj takšni rabi in jih argumentirano zavrnila, v zaključku pa povzela, kaj vse smo o x povedali).

# PRIPOVED

- 2) pripoved (*narratio*)
  - odmik (*digressio*) – fakultativno

V drugem delu ( po uvodu) lahko pričakujemo predstavitev splošno sprejetih, uveljavljenih, najbolj pogostih stališč o temi besedila. To je tisti del besedila, ki predstavlja obstoječe “stanje stvari” o dani temi, nekakšen *status causae*.

# POTRDITEV, UTEMELJITEV OZ. ARGUMENTACIJA

- 3) potrditev, utemeljitev oz. argumentacija (*confirmatio*)
  - odmik (*digressio*) - fakultativno
- V tretjem delu lahko pričakujemo predstavitev (in utemeljitev) avtorjevih lastnih stališč o obravnavani temi.
- Ta stališča so lahko enaka/podobna “splošno sprejetim” stališčem (avtor, na primer, le predstavlja svoj odnos do teh stališč ali svoje argumente zanje) ali pa avtor vpeljuje novo, drugačno stališče glede obravnavane teme.



# ZAVRNITEV

- 4) predstavitev in zavrnitev morebitnih nasprotnih argumentov (*refutatio*)
- V četrtem koraku od dobrega/spretnega avtorja lahko pričakujemo predstavitev morebitnih nasprotnih stališč/argumentov (nasprotnih njegovim stališčem/argumentom) in njih(ovo) zavrnitev.
- S tem avtor pridobi na kredibilnosti, saj je predstavil obe (nasprotni/nasprotujoči si) plati problema/teme.

# SKLEP

- 5) sklep, zaključek (*peroratio*)
- Sklep ponavadi povzema prve štiri korake (še zlasti 2., 3. in 4.) in se tematsko vrača na začetek (uvod).

# POZOR!

- To je le idealna, kanonična oblika načrta in razporeditve vsebine, ki učencu pomaga razumeti, kaj lahko v besedilu pričakuje in kje, s tem pa olajšuje njegovo razumevanje.
- V konkretnem besedilu pogosto umanjka kateri od delov (zelo pogosto zaključek, včasih uvod, tudi zavrnitev, veliko redkeje pa pripoved in potrditev (utemeljitev)) ali pa si sledijo v drugačnem vrstnem redu oz. so med seboj prepleteni; predstavljena shema pa učencu omogoča in olajšuje prepoznavanje posameznih delov in s tem olajšuje pomnjenje.



# OD OBLIKE K VSEBINI

- Če pravkar predstavljena shema omogoča razumevanje oblike (strukture) besedila, naslednja omogoča razumevanje njegove vsebine.

# KRITIČNO MIŠLJENJE

- Metoda TRON: - tema
  - razred (nadpomenka)
  - opis
  - namembnost (uporabnost)

# ŠTIRI TEMELJNA VPRAŠANJA METODE (STRATEGIJE) TRON

- Katera je téma, ki jo moram razumeti?
- Kateri je splošni razred, ki mu téma pripada?
- Kakšen je opis téme?
- Kakšna je namembnost téme?



# TRON

- **Primer:**
  - *Kladivo je orodje, ki je sestavljeno iz ročaja ter težke kovinske glave, nameščene na enem delu, ki se uporablja za udarjanje.*
- |                                                    |                                  |
|----------------------------------------------------|----------------------------------|
| • <i>kladivo</i>                                   | <b>téma</b> obravnave            |
| • <i>orodje</i>                                    | <b>razred</b> , višji razred,    |
| • <i>ročaj s težko kovinsko glavo na enem delu</i> | <b>opis</b> lastnosti            |
| • <i>se uporablja za udarjanje</i>                 | <b>namembnost</b> ali uporabnost |

# TRON

- Preberite spodnji primer in kategorije v stolpcu A in stolpcu B povežite med seboj.
- *Stol je kos pohištva. Sestavljen je iz vodoravne plošče, podpira jo tri ali več nog, uporablja pa se za sedenje.*
- **A** **B**
- *téma* *se uporablja za sedenje*
- *razred* *stol*
- *opis* *ga sestavlja vodoravna plošča, tri ali več nog*
- *namembnost* *kos pohištva*

# TRON

- Primeri, ki bodo sledili, vsebujejo tri pare odgovorov za vsako vprašanje.
- Vsak odgovor označite/opredelite kot **primeren** ali **neprimeren**.
- Za vsako informacijo povejte, kaj neustreznemu/neprimernemu odgovoru manjka: **téma, razred, opis ali namembnost**.



# KAJ SO RIBE?

- *Ribe so živali, ki imajo hrbtenico in živijo v vodi. Dihajo s škrkami in ne s pljuči. Namesto nog imajo plavuti. Njihovo telo je prevlečeno z luskami. Za ljudi predstavljajo enega od osnovnih virov hrane.*
- *Vprašanje: Kaj so ribe?*

# KAJ SO RIBE?

- *Ribe so živali, ki imajo hrbtenico in živijo v vodi. Dihajo s škrgami, in ne s pljuči. Namesto nog imajo plavuti. Njihovo telo je prevlečeno z luskami. Za ljudi predstavljajo enega od osnovnih virov hrane.*
  - *Ustrezno/neustrezno:*
    - a) *Ribe so živali, ki živijo v vodi in se jih uporablja za prehrano.*
    - b) *Ribe so živali, ki živijo v vodi in so vir hrane. Imajo hrbtenico, škrge in plavuti ter so prekrite z luskami. Kateri del manjka neustreznemu odgovoru?*
-

# KAJ SO RIBE?

- *Ribe so živali, ki imajo hrbtenico in živijo v vodi. Dihajo s škrgami, in ne s pljuči. Namesto nog imajo plavuti. Njihovo telo je prevlečeno z luskami. Za ljudi predstavljajo enega od osnovnih virov hrane.*
- *Ustrezno/neustrezno:*
  - d) Ribe so živali, ki živijo v vodi in se jih uporablja za prehrano.
  - e) Ribe so živali, ki živijo v vodi in so vir hrane.

Kateri del manjka neustreznemu odgovoru?

---



# KAJ JE BILA MAGNA CARTA?

- *Ogorčeni nad napadi na svojo lastnino in dostojanstvo, so Johnovi nasprotniki leta 1215 vkorakali v London, kjer so jih prebivalci in duhovščina sprejeli z velikim navdušenjem, saj so tudi oni trpeli zaradi Johnovih zahtev. Baroni so zahtevali, naj kralj sprejme posebno listino, ki bo omejevala njegovo moč. Kljub negotovanju je John podpisal Magno Carto oz. Veliko listino.*
- *Ustrezno/neustrezno:*
  - a) *Magna Carta je bila dokument, ki ga je podpisal kralj John in je omejevala kraljevo moč.*
  - b) *Magna Carta je bila dokument, ki je omejeval kraljevo moč.*

*Kateri del manjka neustreznemu odgovoru?*

---

# KAJ JE BILA MAGNA CARTA?

- *Ogorčeni nad napadi na svojo lastnino in dostojanstvo, so Johnovi nasprotniki leta 1215 vkorakali v London, kjer so jih prebivalci in duhovščina sprejeli z velikim navdušenjem, saj so tudi oni trpeli zaradi Johnovih zahtev. Baroni so zahtevali, naj kralj sprejme posebno listino, ki bo omejevala njegovo moč. Kljub negotovanju je John podpisal Magno Carto oz. Veliko listino.*

*Ustrezno/neustrezno:*

- d) Magno Carto je podpisal kralj John in je omejevala kraljevo moč.*
- e) Magna Carta je bila dokument, ki ga je podpisal kralj John in je omejevala kraljevo moč.*

*Kateri del manjka neustreznemu odgovoru?*

---

# KAJ JE BROM?

- Brom je težka, temno oranžna tekočina, ki se uporablja predvsem pri izdelavi bencina. Delno se brom uporablja tudi v izdelavi barvil in vrste zdravil, bromidov. Veliki industrijski obrat, ki pridobiva brom iz morske vode, se nahaja v Freeportu, v Teksasu. Svetovna proizvodnja broma je z vpeljavo pridobivanja broma iz morske vode narasla za več kakor 100 krat.

*Ustrezno/neustrezno:*

- a) Brom je tekočina, ki se uporablja za izdelavo bencina in zdravil.
- b) Brom je težka, temno oranžna tekočina, ki se uporablja pri izdelavi bencina in zdravil.

Kateri del manjka neustreznemu odgovoru?

---



# KAJ JE BROM?

- *Brom je težka, temno oranžna tekočina, ki se uporablja predvsem pri izdelavi bencina. Delno se brom uporablja tudi v izdelavi barvil in vrste zdravil, bromidov. Veliki industrijski obrat, ki pridobiva brom iz morske vode, se nahaja v Freeportu, v Teksasu. Svetovna proizvodnja broma je z vpeljavo pridobivanja broma iz morske vode narasla za več kakor 100 krat.*

*Ustrezno/neustrezno:*

- c) Brom je težka, temno oranžna tekočina, ki se uporablja pri izdelavi bencina in zdravil.
- č) Brom je težek in temno oranžen. Uporablja se pri izdelavi bencina in zdravil.

# LOSOS

- Preberite naslednji odstavek in odgovorite na vsako od vprašanj:
- *Obstaja več kakor 30.000 rib, od katerih se jih večina uporablja za hrano. Najbolj priljubljena morska hrana je losos. Večina lososov živi v morju, toda svoja jajca polagajo v sladkovodne vodotoke. Da bi dosegli sladkovodne tokove, lososi plavajo proti toku in premagujejo močne tokove ter strme brzice. Med temi potovanji proti toku, ki jih imenujejo »vztrajnostni tek«, veliko število lososov ujamejo v mreže in vabe ter konzervirajo kot hrano.*
- Kaj je
  - 1. téma? \_\_\_\_\_
  - 2. razred? \_\_\_\_\_
  - 3. opis, podan v besedilu? \_\_\_\_\_
  - 4. namembnost, podana v besedilu? \_\_\_\_\_

# KAJ JE JOD?

- Jod je kemijski element, ki ga najdemo v morski vodi in v steblih nekaterih morskih alg. Alge se posuši in sežge. Nato se jod odstrani iz pepela. Tudi nekatere vrste morske hrane, npr. školjke in morski raki ter jastogi, vsebujejo jod, potreben za prehrano. »Jod«, ki se uporablja kot razkužilo v raztopini joda in alkohola, je bolj poznan pod imenom jodova tinktura. Čisti jod je kosmičast material srebrno sive barve.
- **Vprašanje: Kaj je jod?**
- *Možen odgovor:* Jod, ki ga najdemo v morski vodi, nekaterih morskih algah ter školjkah, je kosmičast material srebrno sive barve. Uporablja se kot razkužilo.
- 1. Vaša ocena tega odgovora na vprašanje:      *ustrezen    neustrezen*
- 2. Kateri del odgovora morda manjka? \_\_\_\_\_
- 3. Sedaj sami povejte odgovor, ki bo ustrezen (bodite pozorni, da ni nobenega prednostnega vrstnega reda informacij, razen tega, da je razred skupaj s témo).



# KAJ JE DEŽ?

- *Navaden dežni oblak je oblika vlage. Sestavljajo ga milijarde drobnih vodnih kapljic. Včasih bosta dve manjši kapljici trčili in se tako združili v večjo kapljo. Ko postanejo kaplje tako težke, da jih atmosfera in vetrovi ne morejo več držati v zraku, jih teža gravitacije, v obliki dežja, povleče navzdol proti zemlji. Eden od rezultatov tega procesa je, da rastline in živali lahko dalje živijo in rastejo.*
- **Vprašanje: Kaj je dež?**
- *Možen odgovor: Dež je oblika vlage, ki je bistvena za življenje in rast rastlin in živali.*
- 1. Vaša ocena tega odgovora na vprašanje:      *ustrezen    neustrezen*
- 2. Kateri del odgovora morda manjka? \_\_\_\_\_
- 3. Sedaj sami povejte odgovor, ki bo ustrezen (bodite pozorni, da ni nobenega prednostnega vrstnega reda informacij, razen tega, da je razred skupaj s témo).

# TEMA IN RAZRED

- Ena ali več besed v sledečih odlomkih je podčrtana. Zgolj na podlagi vsebine posameznega odlomka določite, ali podčrtana beseda odgovori na vprašanje, »kaj je téma?«, ali na vprašanje, »kaj je razred?«.
- Postrv je riba, ki se uporablja v tekmah športnega ribolova. Kljub temu, da večina postrvi živi v sladkih vodah, sodijo postrvi v družino lososov.
- \_\_\_\_\_ téma?
- \_\_\_\_\_ razred?
- Postrv je riba, ki se uporablja v tekmah športnega ribolova. Kljub temu, da večina postrvi živi v sladkih vodah, sodijo postrvi v družino lososov.
- \_\_\_\_\_ téma?
- \_\_\_\_\_ razred?

# TEMA IN RAZRED

- Ena ali več besed v sledečih odlomkih je podčrtana. Zgolj na podlagi vsebine posameznega odlomka določite, ali podčrtana beseda odgovori na vprašanje, »kaj je téma?«, ali na vprašanje, »kaj je razred?«.
- Postrv je riba, ki se uporablja v tekmah športnega ribolova. Ena vrsta postrvi, mavričasta postrv, izvira iz rek v zahodnem delu ZDA, vendar so jih varuhi rib prenesli tudi v reke na vzhodnem delu ZDA.
- \_\_\_\_\_ téma?
- \_\_\_\_\_ razred?
- »Srebrnice« so mavričaste postrvi, ki se drstijo v jezerih ali pa živijo v morju.
- \_\_\_\_\_ téma?
- \_\_\_\_\_ razred?



# TEMA IN RAZRED

- Koze, kakor druga živina, imajo želodec, ki je skupen vsem živalim, ki se prehranjujejo s travo in jim omogoča, da hrano shranijo za kasnejše žvečenje.
- \_\_\_\_\_ téma?
- \_\_\_\_\_ razred?

# TEMA IN RAZRED

- Koze, kakor druga živina, so različnih vrst. Švicarske koze imajo koničasta ušesa. Nubijske koze so temne barve in imajo povešena ušesa ter dajejo mleko. Tretji tip, ki vključuje angore, je cenjen predvsem zaradi njihovega pomena pri proizvodnji volne.
- \_\_\_\_\_ téma?
- \_\_\_\_\_ razred?

# TEMA IN RAZRED

- Koze, kakor druga živina, so različnih vrst. Obstajajo tri podvrste koz. Švicarske koze imajo koničasta ušesa. Nubijske koze so temne barve in imajo povešena ušesa ter proizvajajo mleko. Tretja podvrsta je cenjena zaradi njihovega pomena pri proizvodnji volne.
- \_\_\_\_\_ téma?
- \_\_\_\_\_ razred?



# Razporejanje informacij/podatkov

- V naslednjih odlomkih (iz učbenikov) je ena ali več besed podčrtanih. Ugotovite, na katero vprašanje podčrtana beseda ali besede odgovorijo v kontekstu odlomka.

*Primer:*

- Eden od instrumentov, ki se jih uporablja za opazovanje vremena, je barometer.
- \_\_\_\_\_ Kakšna je namembnost téme?
- \_\_\_\_\_ Katera je téma?

# Razporejanje informacij/podatkov

- Ta kemijska zmes se uporablja pri izdelavi mila.
- \_\_\_\_\_ Kakšna je namembnost ter uporaba?
- \_\_\_\_\_ Kateri je razred téme?

# Razporejanje informacij/podatkov

- Lokacija katerekoli točke se lahko določi z uporabo natančnih črt, ki križajo načrt od severa proti jugu ter od vzhoda proti zahodu. Te črte so ...
- \_\_\_\_\_ Katera je téma?
- \_\_\_\_\_ Kakšen je opis?



# Razporejanje informacij/podatkov

- Peščenjak je, po drugi strani, nastal iz usedlin, ki so se nakopičile kot rezultat pritiska.
- \_\_\_\_\_ Kakšen je opis?
- \_\_\_\_\_ Katera je téma?

# Razporejanje informacij/podatkov

- Obleka je narejena iz materialov, ki so oblikovani tako, da ščitijo ljudi pred sončnimi žarki.
- \_\_\_\_\_ Katera je namembnost?
- \_\_\_\_\_ Kateri je razred?

# Razporejanje informacij/podatkov

- Parkirni števec je naprava, ki kaže, koliko časa je vozilo na posameznem parkirnem prostoru.
- \_\_\_\_\_ Katera je téma?
- \_\_\_\_\_ Kateri je razred?



# Razporejanje informacij/podatkov

- Poleg njenih ostalih vlog, se nafta uporablja v proizvodnji brusov.
- \_\_\_\_\_ namembnost?
- \_\_\_\_\_ opis?

# Razporejanje informacij/podatkov

- Zeleno barvilo v rastlinah se imenuje *klorofil*.  
Najdemo ga tako v listih rastline, kakor tudi v steblu.
- \_\_\_\_\_ razred?
- \_\_\_\_\_ téma?

# Razporejanje informacij/podatkov

- Zaradi tega razloga, se take materiale lahko uporablja kot embalažo za močne kisline.
- \_\_\_\_\_ opis?
- \_\_\_\_\_ namembnost?



# TEMA IN INFORMACIJE

- Poiščite kos dobro brušenega, sivega ali belega kamna. Če je precej trden, vendar ga lahko s konico noža z lahkoto vdolbete, bo ta kamen najverjetneje apnenec.
- \_\_\_\_\_ opis?
- \_\_\_\_\_ namembnost?

# TEMA IN INFORMACIJE

- Obstajajo različne vrste vetromerov. Najpogosteje se uporablja vrsto, ki ima tri ali štiri čaše, ki so z drogom spete skupaj s paličicami. Ko veter piha v čaše, obrača drog ...
- \_\_\_\_\_ opis?
- \_\_\_\_\_ namembnost?

# TEMA IN INFORMACIJE

- Samo okoli 3% vse proizvedene soli se uporablja v prehrani. Uporablja se za slanico, ki se uporablja pri zmrzovanju, v proizvodnji stekla in mila ter v proizvodnji kemikalij.
- \_\_\_\_\_ opis?
- \_\_\_\_\_ namembnost?



# TEMA IN INFORMACIJE

- Glina je material, ki se ga lahko preoblikuje in se ga uporablja za izdelavo strešne kritine in šolskih tabel.
- \_\_\_\_\_ opis?
- \_\_\_\_\_ namembnost?

# RAZPOLOŽLJIVA LITERATURA

- Več primerov, še zlasti pa metodoloških napotkov, najdete v:
- Tatjana Zidar Gale, Igor Ž. Žagar, Janja Žmavc, Vladimir Pirc, *Retorika, Uvod v govorniško veščino* učbenik za 9.razred osnovne šole), Ljubljana: iz, 2006.
- Igor Ž. Žagar, Barbara Domajnko, *Argumentiranost kot model (uspešne) komunikacije*, Domžale: Izolit, 2006.